

LATVIJAS REPUBLIKAS
FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Skaitlisko fiskālo izpildes nosacījumu novērtējums

Rīgā, 2014. gads

- Fiskālās politikas pamatjēdzieni
- Skaitlisko fiskālo izpildes nosacījumu raksturojums
- Bilances nosacījums

- Izdevumu pieauguma nosacījums
- Pārmantojamības nosacījums
- Padomes vērtējums un ierosinājumi

Fiskālās politikas pamatjēdzieni

- **Fiskāls** - latīņu val. fiscalis un nozīmē "valsts kase", "valsts nauda"
- **Fiskālā politika** - valdības ieņēmumu un izdevumu plānota un pārdomāta vadība
- **Fiskālā disciplīna** - piesardzīga un apdomīga rīcība ar valsts līdzekļiem, nepieļaujot pārsteidzīgus lēmumus un tēriņus, ko nevar atļauties

Valsts konsolidētais kopbudžets

Valsts konsolidētais
budžets

Pašvaldību
budžets

Valsts pamat-
budžets

Valsts speciālais
budžets

Pašvaldību
pamatbudžets
Pašvaldību
speciālais budžets

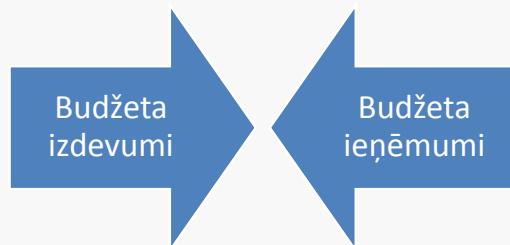
Valsts budžets – finanšu plāns gadam, kurā noteikti valsts ieņēmumi un izdevumi konkrētiem mērķiem

Fiskālās politikas pamatjēdzieni

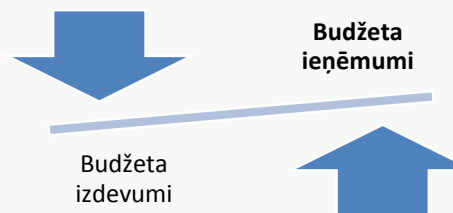
Vislabākā situācija ir tad, ja budžets ir sabalansēts - līdzsvarots, t.i., budžeta izdevumi ir vienādi ar budžeta ieņēmumiem.

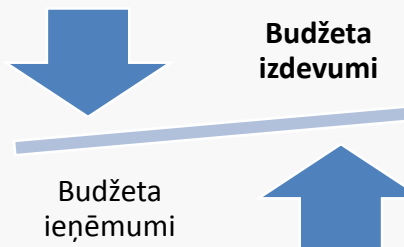
Ja ir budžeta deficīts tas tiek segts, valstij naudu aizņemoties. Tā veidojas valsts parāds.

Ja valsts aizņemas no saviem iedzīvotājiem un uzņēmumiem – veidojas iekšējais parāds;
Ja aizņemas no ārvalstīm, veidojas valsts ārējais parāds.

Budžeta pārpalikums veidojas tad, ja budžeta ieņēmumi pārsniedz budžeta izdevumus.

Budžeta deficīts veidojas, ja budžeta izdevumi pārsniedz budžeta ieņēmumus.

Fiskālās politikas pamatjēdzieni

Fiskālās disciplīnas uzdevumi:

- Sekot, lai valsts budžeta sastādīšanā un izpildē tiktu ievēroti skaitliskie fiskālie nosacījumi
- Starpība starp izdevumiem un ieņēmumiem (deficīts) nedrīkst pārsniegt aprēķināto bilances mērķi
- Veidot uzkrājumus, rezerves, samazināt valsts parāda apmērus
- Prognozēt iespējamus riskus
- Izstrādāt rīcības plānus risku iestāšanās gadījumos
- Izglītēt un informēt sabiedrību

LATVIJAS REPUBLIKAS
FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Skaitlisko fiskālo nosacījumu raksturojums

Skaitlisko fiskālo nosacījumu raksturojums

Likumā noteiktie nosacījumi

Bilances nosacījums

Izdevumu pieauguma
nosacījums

Pārmantojamības
nosacījums

1. Bilances nosacījums - strukturālā bilance nedrīkst būt mazāka par - 0,5% no IKP
2. Izdevumu pieauguma tempa nosacījums - izdevumi nedrīkst augt ātrāk kā potenciālais IKP pieaugums
3. Pārmantojamības nosacījums - letvara likumā iestrādātie izdevumu sliekšņi tiek pārmantoti no iepriekšējā perioda

Skaitlisko fiskālo nosacījumu raksturojums

- Valdības uzdevums – ievērot skaitliskos nosacījumus, lai nodrošinātu preciklisku un sabalansētu ekonomikas attīstību
- Katru gadu, veidojot valsts budžeta projektu, valdībai jāizrēķina visi trīs skaitliskie fiskālie nosacījumi un jāizvēlas tas, kurš dod zemākos izdevumu griestus
- Pārmantojamības nosacījumu nepiemēro gadījumā, ja pēc abām pārējām metodēm aprēķinātie izdevumu griesti atšķirsies no iepriekšējā Vidēja termiņa ietvara likumā noteiktajiem par vairāk kā 0,1 procentiem no IKP

LATVIJAS REPUBLIKAS
FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Bilances nosacījums

- Bilances nosacījums ir noteikts Fiskālās disciplīnas likuma 10.pantā:
«Vispārējās valdības budžeta strukturālo bilanci ietvara likuma projektā katram perioda gadam nedrīkst noteikt mazāku par -0,5 procentiem no attiecīgā gada iekšzemes kopprodukta »
- Likuma pārejas noteikumi paredz, ka to sāk piemērot tad, kad iepriekšējā gada plānotā strukturālā bilance ir lielāka par -1,0 procentiem no IKP
- 2014.gadā plānotā strukturālā bilance tāda bija, tāpēc šis nosacījums ir jāsāk ievērot sākot ar 2015.gadu

- Bilances nosacījumu aprēķina, nosakot kopējo valsts budžeta bilanci, ņemot vērā gan ieņēmumu, gan strukturālās bilances nosacījumus
- Atbilstoši bilances nosacījumam aprēķinātie izdevumu griesti ļaus nepārkāpt aprēķināto budžeta strukturālo bilanci (starpību starp izdevumiem un ieņēmumiem)

LATVIJAS REPUBLIKAS
FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Izdevumu pieauguma nosacījums

Izdevumu pieauguma nosacījums

Izdevumu pieauguma
nosacījums noteikts Fiskālās
disciplīnas likuma 13.pantā,
kas nosauc izdevumu
kategorijas , kuras ir atkarīgas
no ekonomiskā cikla izmaiņām
un tāpēc jāņem vērā aprēķinot
izlīdzinātos izdevumus

Izdevumu pieauguma nosacījums

Izdevumu pieauguma nosacījums paredz, ka, izstrādājot letvara likuma projektu, izdevumi nedrīkst augt straujāk kā potenciālais IKP pieaugums

Kategorijas, kuras jāņem vērā - valsts budžeta procentu maksājumi par aizņēmumiem, ES programmu izdevumi un bruto kopējā kapitāla apmērs

Izslēdzot inflāciju, tiek noteikts izdevumu pieaugums -0,4% 2015.gadā, -1,3% 2016.gadā un -1,0% 2017.gadā

LATVIJAS REPUBLIKAS
FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Pārmantojamības nosacījums

Pārmantojamības nosacījums

Pārmantojamības nosacījums ir noteikts Fiskālās disciplīnas likuma 5. pantā

Pārmantojamības nosacījums paredz, ka pirmā un otrā gada izdevumu griesti tiek pārmantoti no iepriekšējā letvara likuma otrā un trešā gada

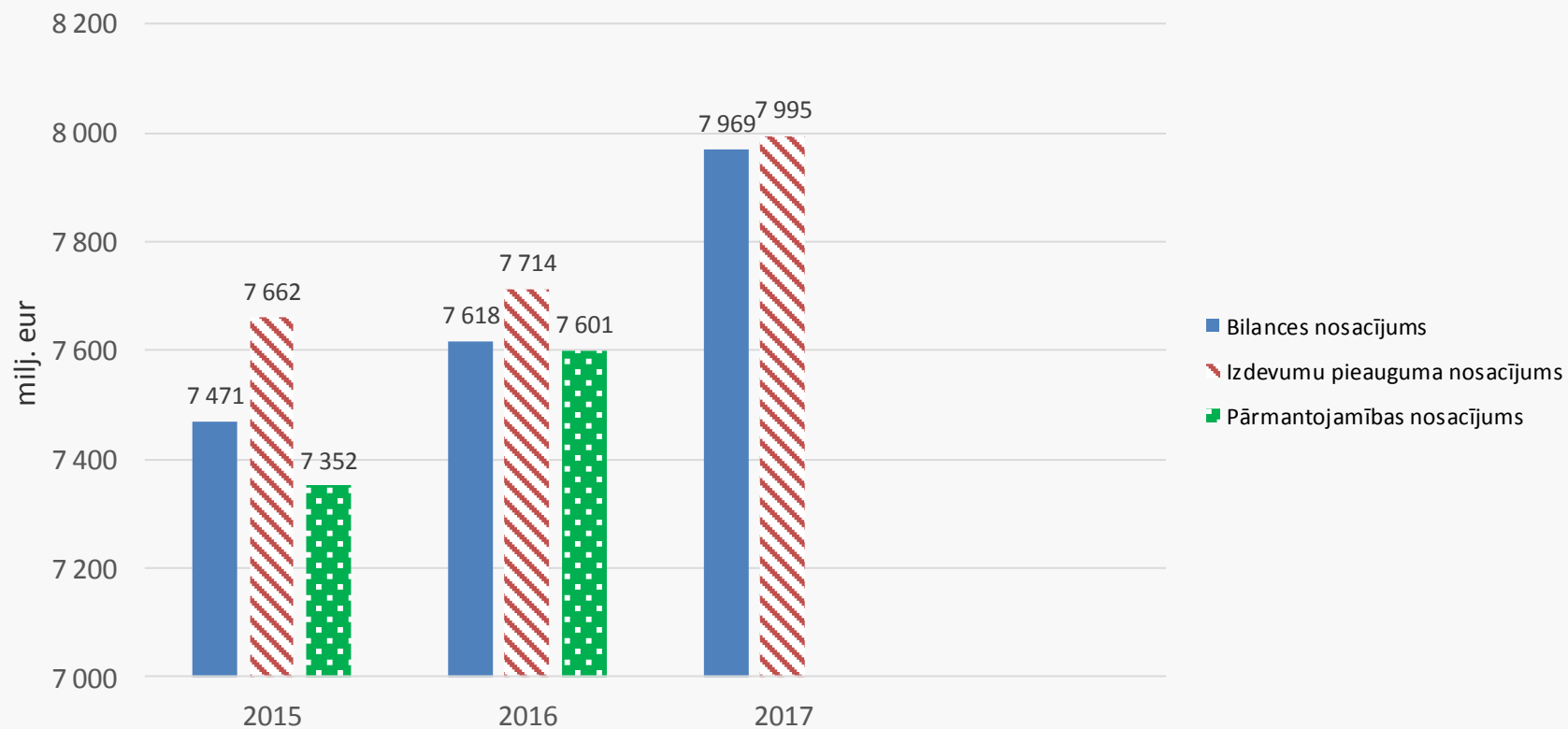
Likums paredz 10 gadījumus, kas ļauj mainīt izdevumu sliekšņus - sociālo pabalstu un pensiju saņēmēju izmaiņas, Satversmes tiesas lēmumi un citi

Nosacījumu salīdzinājums

Pieļaujamais izdevumu apjoms (saskaņā ar FM datiem)

LATVIJAS REPUBLIKAS
FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Padomes vērtējums un ierosinājumi

Padomes vērtējums un ierosinājumi

- Padome kopumā piekrīt valdības sagatavotajiem bilances nosacījuma aprēķiniem, tomēr uzskata, ka nepietiekami novērtēti ir valsts budžeta izdevumi pensijām un pabalstiem, kas, ņemot vērā 2014.gada budžeta izpildes tendenci, var pasliktināt vispārējo valdības bilanci
- Lai savlaicīgāk un precīzāk sagatavotu izpildes vērtējumu, nepieciešams noslēgt sadarbības protokolu ar FM par informācijas apmaiņu un turpmāko sadarbību fiskālās disciplīnas uzraudzības jomā

Padomes vērtējums un ierosinājumi

1. Izveidot fiskālā nodrošinājuma rezervi 2016. gadam 26,9 milj. eiro vai 0,1% no IKP un 2017. gadam par 37,3 milj. eiro vai 0,13% no IKP apmērā.
2. Sagatavot pasākumus budžeta bilances mērķa sasniegšanai 2015. g. un atbilstošām korekcijām 2016. g. gadskārtējā budžeta plānos.
3. Plānot rezerves fiskālajā telpā tālākajos Vidēja termiņa budžeta ietvara 2015.-2017.gadam likuma projekta gados.
4. Sagatavot nodokļu politikas stratēģiju, lai sasniegtu nodokļu iekasējamību 1/3 apmērā no IKP.

Paldies par uzmanību!

Gaidīsim Jūsu jautājumus:
fiskala.padome@gmail.com